Dawid — odwaga silniejsza od lęku

Od Jozuego do proroków • 1 Sm 17:32–50; 24:4–8

Myśl przewodnia

Odważna decyzja wymaga także mądrego rozpoznania swoich możliwości.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

W 1 Sm 17 Dawid odwiedza braci w obozie Izraela. Słyszy słowa Goliata i dowiaduje się, że nikt nie chce podjąć wyzwania. Dawid ufa Bogu i nie podziela lęku otoczenia.

Saul proponuje mu zbroję, ale Dawid ją odrzuca. Nie chodzi o pogardę dla czyjejś pomocy; młody pasterz wie, że nie potrafi działać sprawnie w nieznanym wyposażeniu.

Historia zakończyła się zwycięstwem Dawida. Kiedy czytamy ją dzisiaj, pamiętajmy, że opisuje konflikt wojenny dawnego świata. Nie każda trudność współczesnego dziecka jest „Goliatem", którego trzeba pokonać siłą.

Dawid w 1 Sm 17 zyskał sławę dzięki odwadze, a w 1 Sm 24 odmówił zemsty na Saulu. Te dwa wydarzenia pokazują różne oblicza odwagi: działanie w trudności i powstrzymanie się od krzywdzenia. Biblia opowiada dalej także o błędach Dawida. Wielkość bohatera nie oznacza nieomylności. Rozróżniajmy czyn dobry, zły i odpowiedzialność za skutki.

W 1 Sm 24 ten sam Dawid ma okazję zemścić się na Saulu i tego nie robi. To druga lekcja odwagi: czasem człowiek ma przewagę, ale rezygnuje z wyrządzenia krzywdy. W szkole właściwa reakcja na przemoc to szukanie wsparcia i troska o bezpieczeństwo.

Cele lekcji

- Odczytuje 1 Sm 17 jako narrację o odwadze i zaufaniu.
- Poznaje postawę Dawida wobec Saula w 1 Sm 24.
- Wie, że przemoc i zastraszanie wymagają pomocy dorosłych.
- Potrafi odpowiedzieć: Jaka decyzja Dawida z 1 Sm 24 pokazuje powstrzymanie się od przemocy?

Przebieg zajęć

Pytanie badawcze — 4 min

Czy odwaga oznacza, że człowiek w ogóle nie czuje strachu?

Czytamy wskazane wersety — 10 min

Lektura 1 Sm 17:32–50; 24:4–8. Od opowieści o Rut przechodzimy do historii Dawida, jej prawnuka według Rt 4:17–22. Biblijny portret Dawida zawiera czyny odważne, ale także ciężkie błędy króla.

Badamy znaczenie — 9 min

Przeczytajcie 1 Sm 17:38–40,45–47 i 24:4–8. Porównajcie dwie decyzje Dawida.

Zadanie zespołowe — 12 min

Wykonajcie kartę „trzy rodzaje odwagi": przyznać się, odmówić krzywdzenia, zgłosić zagrożenie. Dodatkowa wskazówka dla prowadzącego: Zapisz dwie sytuacje: odwaga działania i odwaga odmowy odwetu.

Wniosek i zastosowanie — 5 min

Niech każde dziecko poda bezpieczny przykład odwagi bez używania przemocy.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Dlaczego Dawid zdjął zbroję Saula?

Nie mógł swobodnie się nią posługiwać.

Co zrobił Dawid wobec Saula w 1 Sm 24?

Zrezygnował z możliwości zabicia przeciwnika.

Czy odwaga usprawiedliwia bójki?

Nie, współcześnie szukamy bezpiecznych działań.

Jaka decyzja Dawida z 1 Sm 24 pokazuje powstrzymanie się od przemocy?

Nie zabił Saula, choć miał okazję.

Pomoce dydaktyczne

• Biblie 1 Sm 17 i 24

• arkusze trzech rodzajów odwagi

• karta pracy

Wskazówki biblijne i wychowawcze

• Młodszym przedstaw opowieść o odwadze bez przemocy obrazowej. U starszych oddziel 1 Sm 17 od 2 Sm 11–12: odpowiedzialność za nadużycie władzy spoczywa na Dawidzie; nie obwiniaj Batszeby. Skrucha nie usuwa skutków krzywdy.

• Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.

• Nie przedstawiaj przemocy i nadużycia władzy jako wzoru rozwiązywania konfliktów.

• 1 Sm 17 opisuje konflikt Dawida z Goliatem i jego zwycięstwo. Młodsze dzieci poznają odwagę i odmowę przyjęcia cudzej zbroi; bez graficznych obrazów śmierci oraz bez zachęcania do walki.

• 1 Sm 16 opisuje namaszczenie Dawida. Kolejność opowiadania i dodatkowe szczegóły w 1 Sm 16–17 warto omówić z najstarszymi jako elementy konstrukcji narracyjnej.

• 1 Sm 24 opisuje odmowę zabicia Saula mimo możliwości odwetu. To ważne uzupełnienie prostego obrazu odwagi jako siły przeciw przeciwnikowi.

• 2 Sm 11–12 zawiera opis wykorzystania królewskiej przewagi wobec Batszeby, doprowadzenia do śmierci Uriasza i napomnienia Natana. Odpowiedzialność za nadużycie spoczywa na Dawidzie. Nie przypisuj Batszebie winy bez tekstowej podstawy.

• 2 Sm 12 pokazuje uznanie winy przez Dawida po wystąpieniu Natana. Przy rozmowie o skrusze nie należy sugerować, że samo wyznanie winy usuwa wyrządzoną krzywdę czy odpowiedzialność sprawcy.

• Nie porównuj dziecka do Dawida, by wymuszać bohaterskie zachowanie wobec groźnej osoby.

• Dla dzieci 3–9 lat bez brutalnych opisów walki oraz wątków seksualnych. Dla 13–15 lat problem nadużycia władzy omawiaj rzeczowo, bez szczegółów drastycznych i bez obwiniania ofiary. Każde ujawnienie krzywdy traktuj według zasad ochrony małoletnich.

• 1 Sm 17 opowiada o Goliacie; sprawa nadużycia władzy przez Dawida jest w 2 Sm 11–12. Są to różne okresy jego życia i trzeba je wyraźnie rozdzielić.

• RED. II: Młodszym przedstaw opowieść o odwadze bez przemocy obrazowej. U starszych oddziel 1 Sm 17 od 2 Sm 11–12: odpowiedzialność za nadużycie władzy spoczywa na Dawidzie; nie obwiniaj Batszeby. Skrucha nie usuwa skutków krzywdy.

• Teksty do porównania: 1 Sm 17:32–50; 24:4–8; 2 Sm 11:1–12:13

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie, dlaczego sławna osoba powinna także przyjmować napomnienie.